

**Laukaa
Laajalahti
asemakaava-alueen
muinaisjäännösinventointi
2013**

**Timo Jussila
Timo Sepänmaa**

Kustantaja: Laukaan kunta

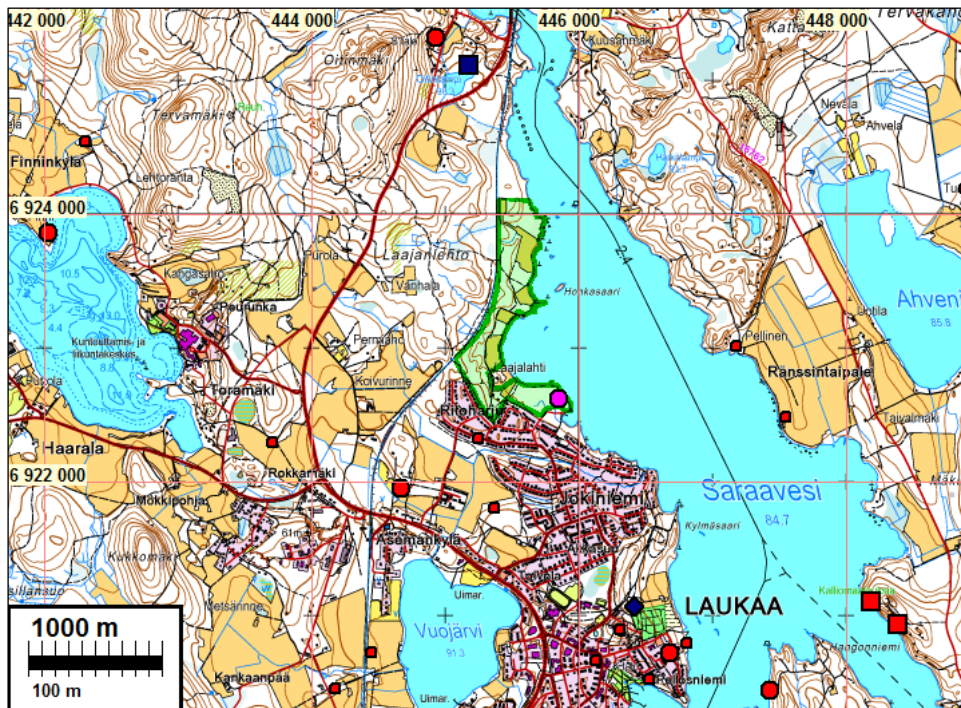
Sisältö

Perustiedot:	2
Inventointi	3
Valokuvia	3
Yleiskartta	5
Vanhoja karttoja	5
Muinaisjäännös	6
LAUKAA HEVOSENPEÄ	6

Kansikuva: Maisemaa alueen pohjoisosassa

Perustiedot:

- Alue:** Laukaa. Laajalahden asemakaava-alue, keskustan pohjoispuolella, Saraaveden itärantaa.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko tutkimusalueella kiinteitä muinaisjäännöksiä.
- Työaika:** Kesäkuun 6. 2013
- Kustantaja:** Laukaan kunta
- Tekijät:** Mikrolitti Oy, Timo Jussila ja Timo Sepänmaa
- Tulokset:** Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä. Alueen kaakkoispäästä löytyi esihistoriallinen asuinpaikka joka ehjä ja kajoamaton. Muualla alueella ei havaittu viitteitä kiinteistä muinaisjäännöksistä

Tutkimusalue on rajattu vihreällä. Muinaisjäännökset eri symbolein.

Selityksiä: Kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (NE) . Kohdekuvauksissa lisäksi ksj-koordinaatit (xy, pi) . Kartta ja ilmakuvapohjat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta keväällä 2013. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa myös Mikrolitti Oy:n serverillä . Löydöille ei ole hankittu Kansallismuseon kokoelmatunnusta, ne hankitaan syksyllä 2013.

Inventointi

Laukaan kunta on laatimassa asemaakaavaa Laajalahden alueelle. Laukaan kunta tilasi kaava-alueen muinaisjäännösinventoinnin Mikrolitti Oy:ltä. Maastotyö suoritettiin yhden pitkän päivän aikana kesäkuun 6. pv. v. 2013 erinomaisissa tutkimusolosuhteissa.

Päijänteen korkein ranta on alueella n. 102,5 m korkeustasolla. Heinolanharjun puhkeamisen jälkeen (n. 5000 eKr.) veden taso laski nopeasti 4-5 m. Alueella on asuinpaikoista tyhjä korkeusvyöhyke n.102,5 ja 98 m korkeustasojen välillä. Ancylusjärven korkeustaso n. 8200 eKr. on alueella ollut n. 114 m korkeustasolla. Pyyntikulttuurin rantasidonnoisia asuinpaikkoja voi siis löytää n. 115 -103 m ja n. 98-87,5 m korkeustasoilta. Tutkimusalue sijoittuu Saraaveden n. 85 m tason ja 100 m korkeustason välille, pääosin alle 95 m tasolle.

Historiallisella ajalla ei alueella tiedetä olleen vakituista asutusta. 1700-l ja 1800-l alkupuolen kartoilla ei alueelle ole taloja tai teitä merkitty.

Alueen nykyiset rannat ovat pääosin peltoa. Metsämaasto on hyvin kivikkoista moreenia, ylemmillä tasoilla hiekkaista, alemmilla hienoaineksisempaa. Alueen kaikki pellot olivat kessanolla (tms.) ja niitä voitiin tarkastella vain välttävästi. Peltoalueet ovat kuitenkin hyvin loivarinteisiä, tasaisia ja alavia joten muinaisjäännöksen (metallikautisen) sijoittuminen niille on hyvin epätodennäköistä. Metsäalueilla oli monin paikoin topografisesti hyviä – melko suppa-alaisia – maastonkohtia, joissa periaatteessa voisi sijaita pyyntikulttuurin esihistoriallinen asuinpaikka. Näitä maastonkohtia koekuopitettiin. Maaperä paikoilla oli kuitenkin lähes kaikkialla hyvin kivikkoista. Joitain vähäkivisempiä maastonkohtia koekuopitettiin varsin runsaasti. Ainoastaan alueen kaakkoispäässä havaittiin esihistoriallinen asuinpaikka. Missään muualla ei havaittu mitään viitteitä muinaisjäännöksistä. Alueen kaakkoisosassa ranta on alavaa ja soista kaakkoispään kumpareta lukuun ottamatta. Tätä alavaa ranta-aluetta ei tutkittu. Muutoin aluetta tarkasteltiin kattavasti silmänvaraisesti ja monin paikoin koekuopittamalla.

24.6.2013

Timo Jussila

Lähteet:

Laukaa historia. 1, Vanhan Laukaan vaiheita esihistoriallisesta ajasta 1776
Luetteloloja Suomen muinaisjäännöksistä. 7. Muinaismuistoja Laukaan kihlakunnasta.

Valokuvia

Peltoa alueen pohjoisosassa

Tasanne rantatörmän päällä alueen pohjoisosassa. Maaperä hyvin kivinen.

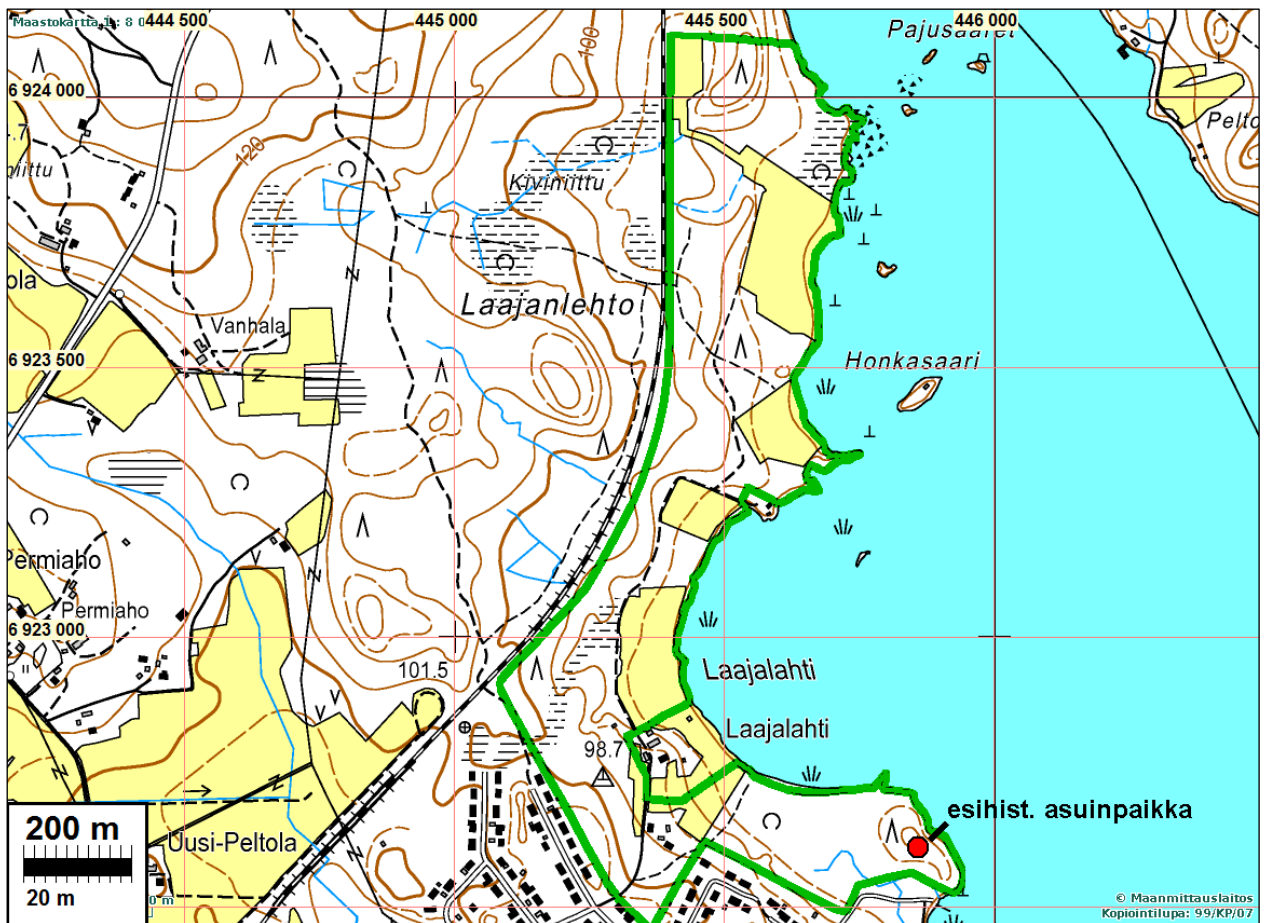

Alueen pohjoispään mäen lakea

Tyypillistä alueen metsämaastoa

Yleiskartta

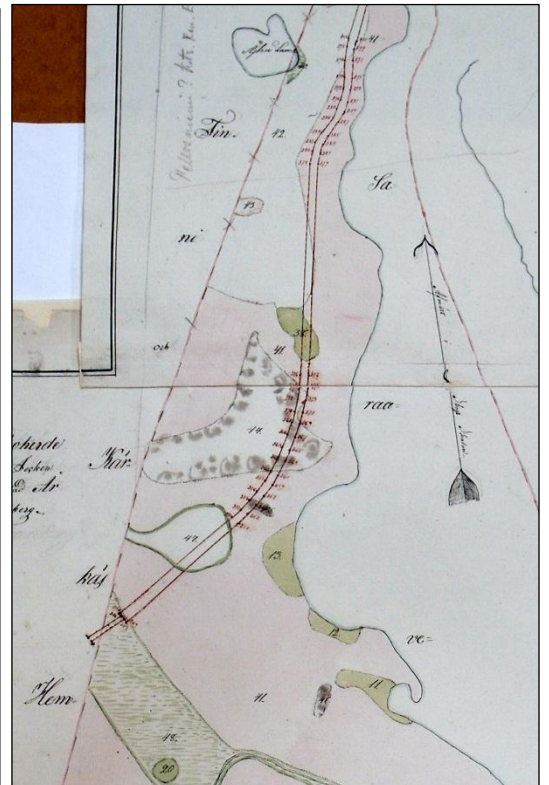
Tutkimusalue rajattu vihreällä.

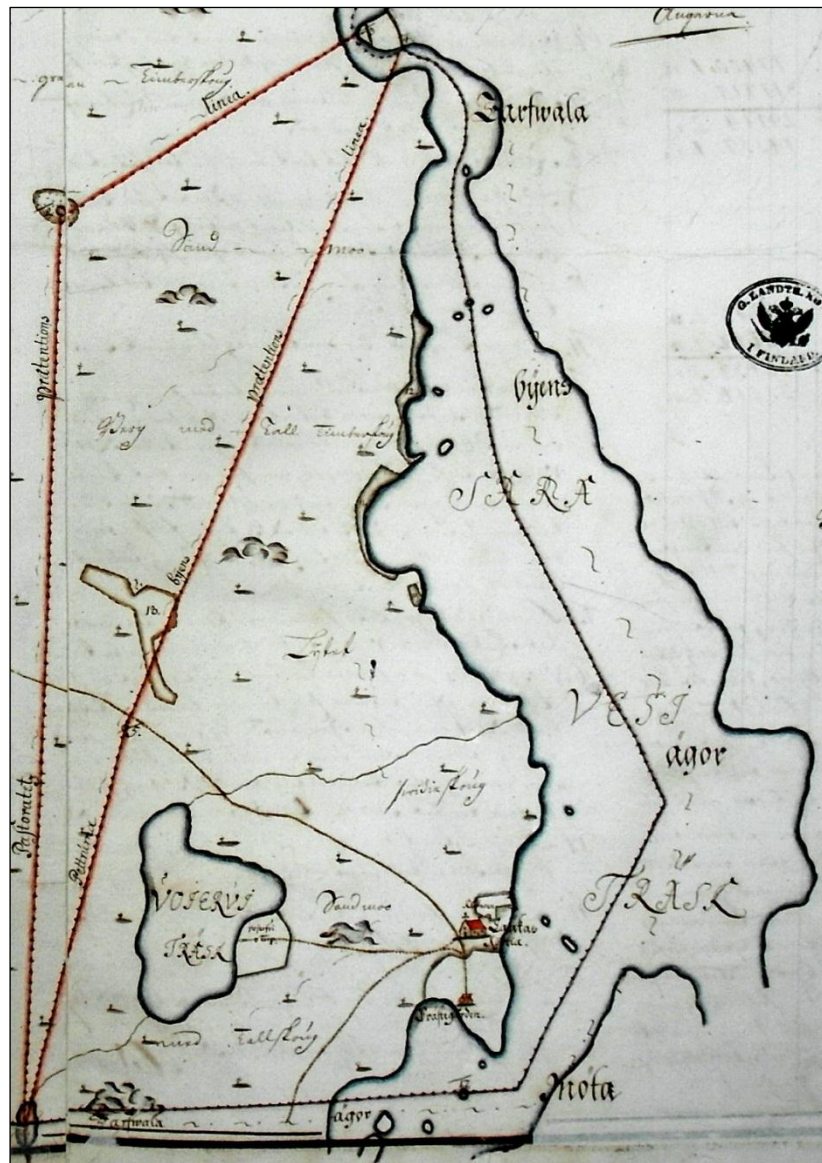
Vanhoja karttoja

Vas:
Ote 1840-luvun pitäjänkartasta. Laajahden alue.

Oik:
Ote v.1791 kartasta (Pellosniemi E47b 10/2)

Rautatie on karttoihin piirretty päälle myöhemmin.

Ote v. 1705 kartasta (E47b 10/1)

Muinaisjäännös

LAUKAA HEVOSEN PÄÄ

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: varhaismetallikautinen

Laji: asuinpaikka

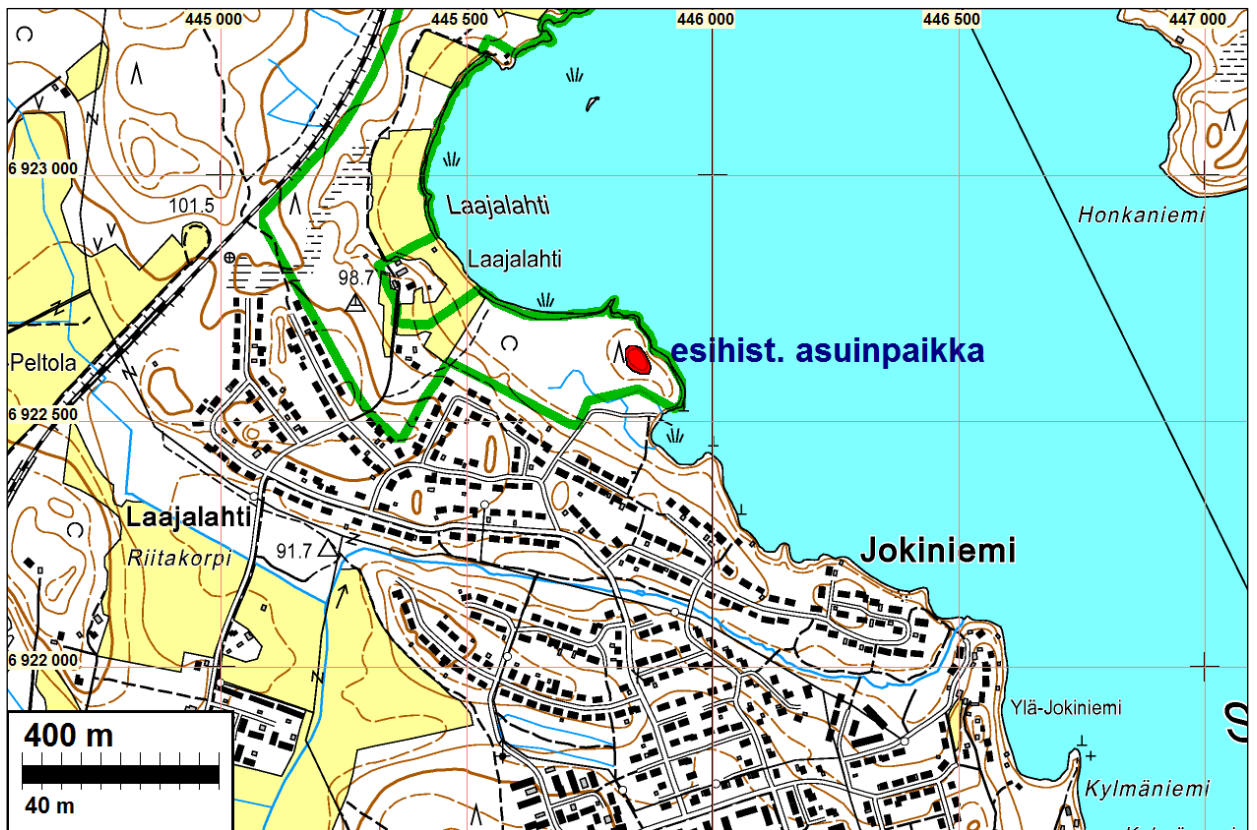
Koordin: N: 6922 615 E: 445 857 Z: 90

X: 6925 517 Y: 3446 006

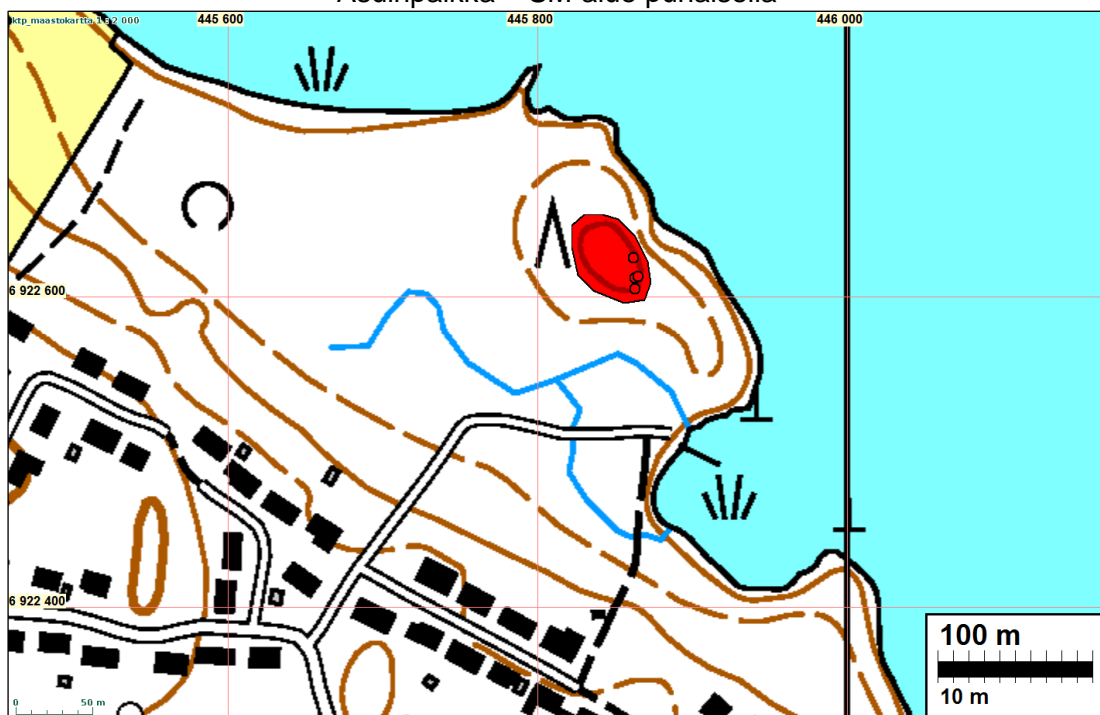
Tutkijat: Jussila & Sepänmaa 2013 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Laukaan kirkosta 1,8 km pohjoiseen, Laajalahden itäreunalla, venesataman pohjoispuolella olevalla alavan, soisen maaston ja järven ympäröimällä kumpareella

Huomiot: Paikalla on muinainen pieni saari, joka nyt on lännessä ja etelässä alavan ja soisen maaston ympäröimä saaren keskellä on vielä erillinen kumpare jonka laki on n 90 m korkeustasolla. Laki on tasainen ja sitä ympäröi n. parimetrinen törmä. Lakitasanne on laajuudeltaan n. 37 x 27 m. Maaperä on hiekkainen moreeni. Laen eteläosaan tehdyistä viidestä koekuopasta tuli kaikista kvartsi-iskoksia. Laen pohjoisosaan ei koekuoppia tehty. On oletettavaa että koko lakitasanne on asuinpaikka, joka korkeustason perusteella ajoittuisi varhaismetallikauden alkupuolelle. asuinpaikka on kajoamaton ja ehjä.

Asuinpaikka – SM-alue punaisella

Kuvattu laelta laskevan törmän juurelta luoteeseen. Asuinpaikka törmän päällä.

Asuinpaikkaa laen kaakkoispäässä. Kaakkoon.
Alla hieman etäämpää luoteesta.

Asuinpaikkaa itä-kaakkoon

Asuinpaikkaa tasanteen eteläpäässä, länteen.
